

DONACIÓ
BARTOMEU
FIOL

FIO 849.915 LLO

2

Col.lecció poesia de paper

Josep M. Llompart

P LLO

512191711

515875581

129576799

FIO 849.915
UO

Josep M. Llompart

Col.lecció poesia de paper

2

Palma 1990

EX LIBRIS
B. FIOL

Universitat
de les Illes Balears
SBD - Patrimoni

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5111041779

© de l'edició: Caixa de Balears "Sa Nostra" i Universitat de les Illes Balears

© del text: Josep M. Llompart

Edició: Servei de Publicacions de la UIB.

Campus universitari. Cas Jai. Cra. de Valldemossa, km 7.5.

07071 Palma.

Disseny de la col·lecció: Jaume Falconer

Dibuixos: Damià Jaume

Impressió: IMPRESRAPIT. Barón Santa María del Sepulcro, 7. 07012 Palma.

D.L.: PM 531-1990

JOSEP M. LLOMPART

Nat a Palma (Mallorca) l'any 1925. Fill de militar, va passar a Galícia alguns anys de la infantesa. La seva primera llengua de família fou el castellà. És llicenciat en Dret i s'ha guanyat la vida exercint un càrrec burocràtic a la seva ciutat natal. Ha estat president de l'Obra Cultural Balear i de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana. Actualment ocupa el càrrec de vice-president de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans. És professor associat de la Universitat de les Illes Balears. L'any 1982 li van ser atorgats el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes i la Creu de Sant Jordi.

La seva poesia està continguda en els reculls següents: *Poemes de Mondragó* (1961), *La Terra d'Argensa* (1972), *Memòries i confessions d'un adolescent de casa bona* (1974), *Urbanitat i cortesia* (1979), *Mandràgola* (Premi de la Crítica "Serra d'Or" i "Premio Nacional de la Crítica", 1980) i *La Capella dels Dolors i altres poemes* ("Lletra d'Or", 1981). Tots aquests poemaris han estat recollits en el volum *Obra poètica* (1983). Té en premsa un nou llibre, titulat *Jerusalem*, i treballa en un altre recull que es titula provisionalment *Spiritual*.

És autor de tres volums de traduccions poètiques: *Quinze poetes gallecs* (1976), *Poesia galaico-portuguesa* (1984) i *Poesia gallega, portuguesa i brasilera moderna* (1988).

Al marge de la seva obra de poeta, ha publicat un manual d'història literària —*La literatura moderna a les Balears* (1964)— i un aplec, en dos volums, de textos crítics i de comentaris: *Retòrica i Poètica* (Premi d'Assaig Literari de la Generalitat de Catalunya, 1982).

PAISATGE PER A VIOLONCEL

À

ngels i flautes
acomien el turment de l'aire.
Cirials de la por s'encenen d'ombra
a les capelles de la tarda.
Pal.lidíssims tambors
desvetlen llunyanies corgelades.
Broda que broda roses de coral,
la platja
assutzenes tremola, vells crepuscles
i una amor ofegada.
Pel cel de Mondragó
floreixen lentes alimares.
Canten
dalt de la teva mort els meus ocells,
com a una branca.

De Poemes de Mondragó (1961)

“S’ESTIMAREN; SABEREN...”

Se querían, sabedlo.

VICENTE ALEIXANDRE

S

'estimaren; saberen
la urgència del sexe, com les venes
poden en un moment omplir-se d'aigua
salobre, de sol d'estiu, de peixos
saltadors.

S'amagaven
per la nit del pinar o per les tèbies
raconades de l'ombra.
Sentien, lassos,
la remor de l'oratge o el llunyaníssim
brogit de la ciutat.
En desvetillar-se l'endemà ella creia
que a l'alcova hi havia olor de roses,
i ell pensava el primer vers d'un poema
que mai no arribà a escriure.
Les noccs foren de pinyol vermell.

Tenen un fill notari a la península
i una filla amb promès.
Són gent d'allò que en diuen respectable.

Tomen a casa cap al tard, lentíssims,
assaborint cansadament la tarda.
Amb una punta de frisança, els ulls
se'ls perden qualche pic entre les branques
dels arbres del carrer, com si hi sotgessin
un reste de verdor o de carícia.
Miren els anys, el cel, les hores seques,
el rellotge i la pols. Caminen. Callen.

De Poemes de Mondragó (1961)

“D’INFANT, JO ERA...”

D'infant, jo era
de mena somniosa. M'abellien
uns caramels amb tuf de resclosit
que l'àvia estotjava
al fons del guarda-robes,
sota els enagos i les mantellines.
També sovint, malalt.
tot sol —jo no tenia
amics—, m'adelitava
hores i hores repassant estampes
i llibres d'anar a missa,
amb àngels malencònics i daurats estantissos.
On fantasiejava
un vell casal amb una por a les golfes,
sols habitat d'una donzella blanca,
i tot d'estàtues blanques i capvespres.

Un casal com aquests que avui contemplo
just sortint de Ciutat, adesiara,
barrats amb pany i clau.
Carcasses combatudes
per l'eixutor del camp sense prodigi;
el camp abandonat, retut, jardins
desemparats de passos i de roses.
I tot d'estàtues blanques, i de morts
que ningú no desvetlla.

Sé que això no us importa,
perdoneu-me; però
no m'he sabut estar de dir-vos-ho.

De La Terra d'Argensa (1972)

“PASSA, PASSEJA, VA A LA FEINA...”

Ed è subito sera.

SALVATORE QUASIMODO

Passa, passeja, va a la feina.
Els arbres —fulles verdes, grogues—, el casino.
La fira (quan era infant: els cavallets, cotó
de sucre), la tarda, una mà
decandida. Passa, passeja. El rellotge:
un quart, dos quarts, tres quarts.
El coneixen les fulles, l'acaronen —fulles
grogues, verdes—, arbres
urbans, urbaníssims. Voravia.
Va a la feina. Passa, torna
de la feina. Passeja.
Dona. Diari. Diumenge.
El fill. La filla. Capvespre. Cafè. Passeja.
Passa. Torna.

I, de sobte, la nit.

De La Terra d' Argensa (1972)

ELS PORXOS

Els somnis virolats bullien en els porxos,
cabdellaven serpents, falzies, serpentines,
els somnis bavaralls
de col·legial enlaire.
Allà, ran de les piques de la bugaderia,
a l'ombra de les tendres cigarretes obscures,
vora els pecats furtius i el brunzir de les mosques,
els somnis enlairaven teranyines i núvols
obscurs o gairebé.
Sonava la campana.

Els somnis en els porxos eren globus blavíssims
i cofres voladors amb humitat i andròmines
solcant l'aire resclòs de xerrics i silencis.
A fora, en el terrat, el cel com una vànova
brodada amb mocadors
de comiats feliços
floria lentament els somnis que arribaven
com una pluja d'or o una angulla lasciva.

Arribaven els somnis picotejats de sexes,
d'ombres xiuxiuejants de confessionalari,
cercaven aixopluc en els ravals de ventre.

Jo tenia aleshores en els ulls molta d'alba
i s'alçaven serens cap als pares altíssims.
La campana sonava cor endins del diumenge.
El món era rodó.
Em portaven a missa.

*De Memòries i confessions d'un adolescent
de casa bona (1974)*

L'HEURA

En els ferros del balcó,
l'heura.
A les mans i en el record,
al mocador dels adéus,
l'heura.
Per dins la casa barrada,
al tapís, al guarda-roba,
a les tasses de cafè,
l'heura.
L'heura dins els ulls dels morts,
dins les llàgrimes del morts,
estrenyent cada paraula,
florint per cada paraula.
L'heura, sempre l'heura
sobreeixint la paret, l'amor, el somni,
empaitant-me, assolint-me, ofegant-me,
l'heura.

*De Memòries i confessions d'un adolescent
de casa bona (1974)*

EPITAFI PER A UN BOSC

A Ignasi Rotger

He donat a la flama la tendresa
dels meus dies antics; ocelladíssims,
els braços he eixamplat cap a una festa
d'enamorada llum i la ventada
ha espargit el turment de tantes llunes.
M'ha visitat la mort; jo la tenia
agombolada com un niu, minúscula,
dins l'obstinat treball que m'arrapava,
flama de mi mateix, a aquests pendissos.
L'he alçada contra el vent, com una estrella.
No em planyis, caminant. El que era obscura
empenta vers la llum, ara és aroma
de llum. Allò que fou incert desfici,
ha esdevingut la pau d'aquesta terra,
dels morts d'aquesta terra que calcigues.
En l'astorada soledat contempla't,
en la cremada roca a tall de crani.
Contempla'm en la llum, ja fet prodigi.

De "*Urbanitat i cortesia*" (1979)

“DAMA DE MORT...”

Dama de Mort, tarot indeclinable,
basa final de guanya-perd, aloja
tota de dol, per mestralada roja
sembra parats de finitud palpable.

Tot s'ha acabat. Morada incendiabile
devé joguet de turbonada boja.
Mal fatifat, camins, dreces goja
i em marca el llom el ferro del diable.

Cull-me d'arrel. Dama de Mort altiva,
talla amb tall net el fil i la baralla:
el que ha de ser que sia tost. Oliva

d'oli amargant has espremut, navalla
de vent i glaç fendeixi la carn viva.
El cel morat rubrica vol de gralla.

De Mandràgola (1980)

HAVANERA

De més enllà dels mocadors d'adéu, part damunt de la plana infinita, feixuga de sol, de la mar amb taurons i lluna, de la nit lluent de suarda, farcida de gemecs molt tendres, arriba la serpent virolada: arc-en-cel dels ofegats, dels oblidats, dels qui moriren d'amor. Balancins sota la pluja en el terrat de marbre, fantasmes enamorades a les golfes, floreixen magnoliers per a ningú. És buit el casal, la fragata sota les ones, la lluna esmola els ganivets, el desig, les baralles llunyaníssimes. Vespre de fanals i garlandes, música de paper de colorins. Arriba la serpent de per riure, de més enllà de la plana amb set i de la mar dels morts. Caobes abandonades i màrbres crullats. Els balancins es podreixen sota la pluja. Un migdia incendiat de blau, la meua senyora àvia _rínxols de tabac, indiana perfumada d'espígol_ venia en un pailebot tallat de bona lluna. A Porto Pi hissaven banderes. Les galeres per la porta del Moll. Els pinars arran de platja aprenien soledats desesperades i cada estel esmolava ganivets i comiats de mariners. La pluja en el marbre crullat, en la soledat absoluta del casal. Tens, perfecte, gronxadís, l'arc-en-cel dels morts agombola l'horitzó. No hi ha remei. La serpent virolada clou les anelles, repta pel trespol ple de passes d'ahir. Naufragi, focs de Sant Telm desficiosos per l'hort. Ho van perdre tot, demanaren almoïna, s'entelaren els miralls. Els balancins abandonats sota la pluja, la música sotjant els ulls dels morts. Els peixos cecs pels abismes del fred i del silenci. A la barana del capvespre, Antònia, infant, contempla el mar ple de runes i silenci.

De Mandràgola (1980)

SOBRE VERLAINE

En el meu cor hi plora
com plou a la ciutat:
la cambra buida, el somni,
paraules cap al mar.
La Dama s'atansava,
ploraven comiats,
les músiques llunyanes
morien. Cap al tard,
banderes desmaiades
i un amor oblidat.
Aguilles del rellotge
fan via. Mentrestant,
*en el meu cor hi plora,
com plou a la ciutat.*

De La Capella dels Dolors i altres poemes (1981)

“BATEGUEN ATZAVARES...”

Bateguen atzavares
al vent de cap al tard:
vestiu-vos de novia,
germana soledat.
Estels de l'horabaixa
ja escriuen mots finals,
mentre el cor s'aquieta,
negreja l'espadat
i un vol d'ocells tristíssims
ripunta el llunyedat.
No tens ja ni una basa
a dins les teves mans;
els jocs són fets, tremolen
lluors de vells fanals.
Contempla esvelts crepuscles,
la vela per la mar,
un picoteig d'agulles
et brodarà l'esguard.
Veniu per l'hora tendra,
amor d'hora foscant;
vestiu-vos de novia,
germana soledat.

De La Capella dels Dolors i altres poemes (1981)

ELS MORTS

Ja no et caben dins la casa ni dins l'ànima. ¿Recordes aquell temps que en tenies un només, i el contemplaves una estona cada dia mentre el sol espetegava en el balcó, i tenies cura d'ell, i el desaves cada vespre dins la capsa, i la capsa al calaix i l'avemaria de la nit? Ara, però, ja no et caben dins la casa ni dins l'ànima.

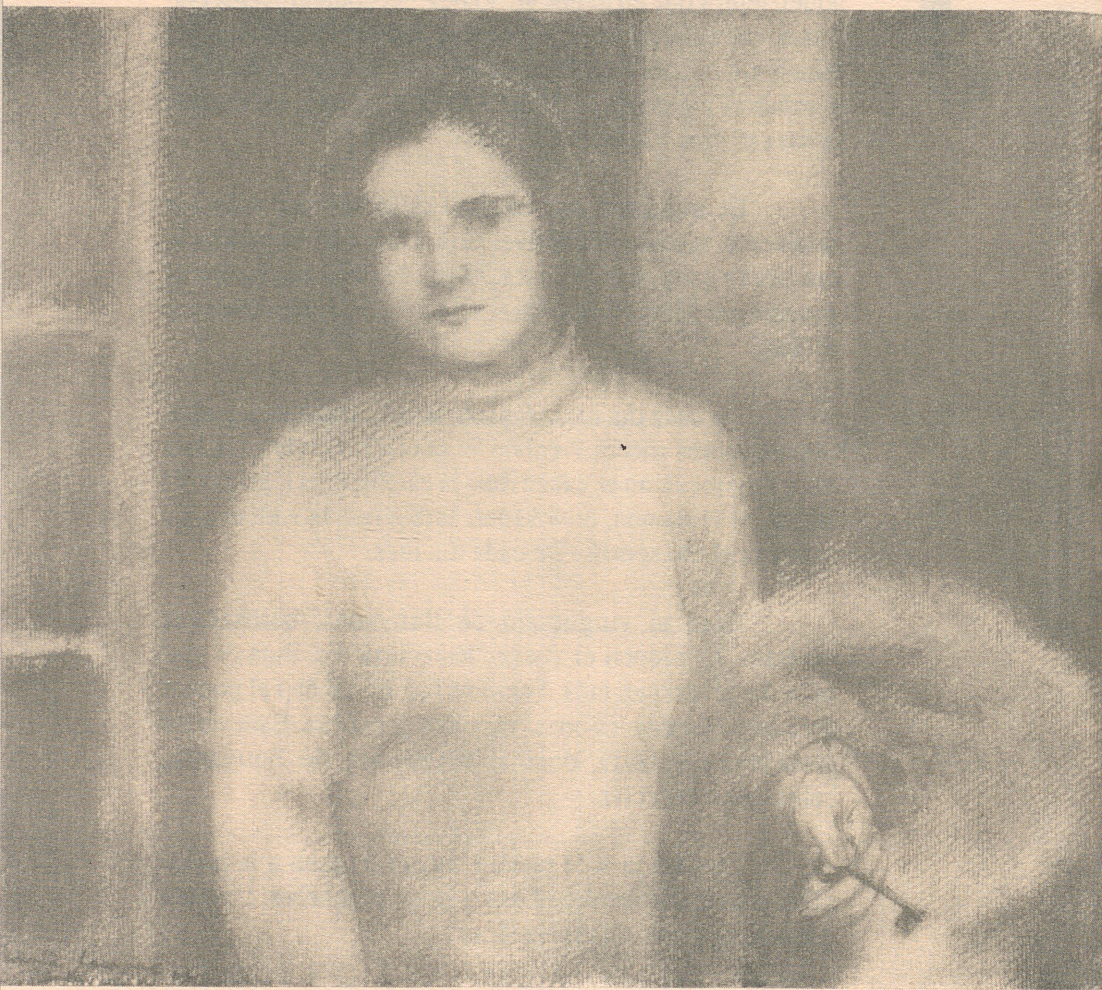
Et tremolen cor endins. N'hi ha per dins les calaixeres; assossegats conversen a la sala; en trobaràs a la cambra de bany, sota la dutxa. Algun de més entremaliat et guaitarà pel butxacó. Et criden, et somriuen, et tremolen cor endins.

De cada dia més. Aquest, aquell, aquesta, aquella, i aquells altres encara. Arriben, et saluden, saluden a la sala els coneguts. Ja no et caben dins la casa ni dins l'ànima. Et criden, et reclamen, et voldrien amb ells a la rotilana. La pedra en el teu somrís. De cada dia més.

Com si vinguessin de llunyanes, bellíssimes venècies, expliquen el viatge, les anècdotes. Puja el mar cada dia un poquet més. Sense remei. El sol cap al ponent definitiu. Munten les ones colpejant el marbre. Esdevenen garlaires, petulants, com si vinguessin de llunyanes, bellíssimes venècies.

La casa ja n'és plena i encara truquen a la porta. ¿Has provat d'entendre el seu gest de pidolaires, l'espant que voleteja pels ulls sense lluror?

De Jerusalem (1990)

CAMÍ FLORIT

Llevamà, card, fonollassa,
rosella, cascall, lletsó,
vinagrella, corritjola,
ginesta, aritja, fonoll,
passionera, cugula,
mare-selva, safrà bord,
floravia, canyaferla,
baladre, argelaga, albó,
falguera, olivarda, estepa,
clavell de moro, coscoll,
heura, contell, englantina,
vidalba, murta, maimó,
cama-roja, campaneta,
ravenissa, bruc, guixó
(i en l'aire color de vauma
l'esgarrifança d'un poll).

De Jerusalem (1990)

ANACREÒNTICA

T'allargava la càmera: sisplau. Somrients sota el sol i les gavines, sota els déus i la pluja d'or, sota el cel dels teus set anys. Ell al' europea, ella amb el xal a la turca agombolant-li graciosament el coll, la sina. Els veus dins el vidre, morts i somrients, cementiri de Tots Sants. Feliços. Prems el botó. Per sempre. Et regracien, s'allunyen corrent, abraçats, feliços. Cap a un horitzó dubtós de faules. Les noces, el somris i l'abraçada, el viatge. S'allunyen cap a un horitzó que tu no saps: Anatòlia, Capadòcia, potser el llardós, pudent suburbi d'Istambul. Tal volta la tristesa, tal volta l'abundor, qui sap si el drama. La fotografia en el fons del calaix, a l'àlbum amb fortor de resclosit. L'àlbum polsós, desfent-se sota el sol i les gavines, als encants. Per sempre morts i somrients. Anònims.

(La parella de nuvis, en viatge de noces, t'han demanat amb el gest que els facis una fotografia. Han posat somrients, feliços. T'han donat les gràcies. Tu no veuràs mai la fotografia, ells no llegiran mai aquest poema. Era a l'illa d'Egina, en el Sarònic, sota els déus i la pluja d'or.)

De Jerusalem (1990)

UNA CANÇÓ D'AMOR

Prepara't
a ben morir.
El ram de clavells,
el vespre,
colom ferit.

Agnès vestida de núvia
cap a l'altar de la nit.
La tortuga per la fosca,
l'àngel glaçat en el cim.

No miris cap endarrere,
talla la vena i el lliur.
Agnès, promesa de marbre,
et posa l'anell al dit.

Prepara't
a ben morir.

De Spiritual (en preparació)

Daniel Jarama
1980

UNA ALTRA CANÇÓ

El carrer del matí saünyava fragàncies,
aeroplans de festa per les corbes del dia,
un infant i l'enyor solituds cobejaven
mentre el blau feia un plor pels ravals del teu ventre.

Jo no sé quin fresseig m'aclaria les passes
ni quin alt repicar les campanes alçava
cap a branques d'atzur. No sé quines colomes
blanquíssimes solcaven els violins de l'aire.

Només dic que t'estim en el cor del rellotge,
en el cap-de-cantó de les hores més fresques;
només dic que t'estim per carrers i fragàncies
tot gustejant la mort i el caramel de menta.

De Spiritual (en preparació)

Universitat de les
Illes Balears